№ 60 Ausgabe A.

HOMAN

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Cena Abwiestak:

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 60 (152) Hod II. Wilnia. 27 lipnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Haličyna ačyščena.

26 lipnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Z niazmiennaj siłaj, dachodziačy momentami da barabannaho ahnia, trywała dalej artyleryjskaja bitwa miž užbia režžem i Lis. Z razświetam jana iznoŭ dajšla najwialikšaj siły.

U Artua artyleryjskaja bitwa kala Lens'u. Pry Monšy my zdabyli ważny akop.

Front niamieckaho Naślednika: U wiečary zachodnia-pruskije pałki zdabyli šturmam francuskije pazycii na poŭdni ad Aj na šyryni 1800 metroŭ i u hłyb na 408 m. Siehońnia my adabrali ŭ worahoŭ čaść hornaho chrybta na paŭnočnym zachodzi ad chutara Iribiž. U Šampani pry Wysokaj hare adabrany astawaŭšyjesia ješče ŭ rukach francuzoŭ ad 14 lipnia wakolicy. Kontrataki wa ŭsich troch punktach adbity biez astatku. Uziato ŭsiaho 1150 pałonnych, u tym liku 46 aficeroŭ, i bahata aružža.

Uschodni teatr:

Hrupa wojsk Ejchhorna: Na poŭdni ad Smarhoni ahoń artyleryi pamienšyŭ raniejšuju zdabyču rasiejcoŭ. Worahi adyšli nazad. Blizka ŭsia raniejšaja pazycija iznoŭ u našych rukašh.

Hrupa wojsk Bem-Ermoli: U wostrych bitwach našy dywizii zdabyli wiaršyny zachodni ad Tarnopola i adrezak Hnizny da darohi Trembowla-Husiatyń. Bučać, Tłuniač, Otyńja i Delatyń uziaty.

Front erc-hercoga Jozefa: Rasiejski front wahajecca i na poŭdni ad Tatarskaho prachodu. Worahi adychodziać na Černioŭcy. Učora ŭziaty šturmam wiaršyny Baba Ludowa.

Front Makenzena: Ad ranicy da ciomnaho artyleryjskaja bitwa na nižnim ciačeńni Sereta.

ŠTOKHOLM. Jak danosić «Nowaja Žižń», byŭšyj car z wialikaj cikawaściu sočyć za prypadkami ŭ Haličynie.. Dawiedaŭšysia ab buncie rasiejskich wojsk la Złočowa i Tarpola, jon skazaŭ, što adna tolki bytnaść jaho miž wojskam zrabiła by toje, što jano dało-by adpor.

ŠTOKHOLM. Apošnije wiestki s Kronštadtu pryjšli siudy z 18 lipnia. Pawodłuh ich, krepaść adrezana ad telefonnych i telehrafnych znosin z impieryjej.

Kijeŭski harnizon zajawiŭ, što jon staić za bolšewikoŭ.

HAAGA. Jak danosić s Pieciarburha «Daily Telegr.», urad spierša maniŭsia wystupić proci separatyzmu Finlandzii i Ukrainy, ale s pryčyny apošnich prypadkoŭ było prymušeno zwiarnuć usiu swaju uwahu na padwoz praduktoŭ dla armii i na utrymańnie ładu ŭ wialikich miestoch i pramyšlenych centrach.

LONDON. «Morning Post» danosić s Pieciarburha, što prykazam pa armii Kierenskij wydaliŭ 9 hienerałoŭ s pałudziennaho frontu i addaŭ pad wajenny sud.

„Daily News“ piše, što XI i VII rasiejskije armii za swaju pałachliwaść pierad worahami wykasowany sa spisoŭ rasiejskich armij i ich pałki dałučeny da inšych armij.

U Pieciarburzi na ostrawi uznialisia nowyje bitwy na wulicach. Druhi artyleryjski połk abstreliwaŭ wajennyje składy na ostrawie.

PARY „Petit Journal“ danosić: Berdyčeŭ, Kišynioŭ i Kijeŭ abjaŭleny na asadnym pałažeńni.

ŠTOKHOLM. Pieciarburskaja rada rab. i sałd. pratestuje ciapier proci zahada Kierenskaho areštawać Lenina, Kamieniowa, Zinowjewa i Kazłoŭskaho. Spierša bolšaja čaść rady paddzieržywała ŭrad proci bolšewikoŭ, ale ciapier baicca, što arešty wydatnych bolšewikoŭ, partyja katorych u radzie wielmi čyślena, pamienšać pawahu rady ŭ staranie. Rada nie maje ŭžo daŭniejšaj ułaści nad tymčasowym uradam.

ŠTOKHOLM. B. hłaŭnakamandujučyj XI armii, Hutor, jak piše «Dień», pamykaŭsia pawiesicca, ale ŭ apošni moment jamu pieraškodzili i pamieścili jaho ŭ balnicu.

BAZEL Trejciaje rewolucyjnaja ministerstwo ŭ Rasiei, pawodłuh ahieńctwa Radio, składajecca z hetkich asob: Kierenskij — minister-prezydent, Niekrasow—pamocnik jaho, Tereščenko—minister unutrennych spraŭ, počt i telehrafoŭ, Piešechonow—kantralior spažyŭnych spraŭ, Černow — minister sielskaj haspadarki, Skobielew—wajenny, Władzimir Lwow — ober-prokuror synodu, Godrow (?) — hasudarstwienny kancler, Defenzow—minister sudoŭ i Baryšnikow — hramadzkaj dabračynnaści. Dwa apošnie—prohresisty, členy Dumy. Jany zamianili kadetoŭ. Minister fiuansoŭ ješče nie naznačen.

Rasiejskaja problema.

Pad toj čas, jak Finlandzija, Ukraina, Krym abjaŭlajuć siabie niezaležnymi respublikami, jak zakordonnaja Biełaruś na swaim zjeździ ŭ Minsku zažadała dla siabie poŭnaj aŭtonomii ŭ miežach federacyjnaj demokratyčnaj i respublikanskaj rasiejskaj dzieržawy, jak cely rad miest wystupiŭ s padobnymiž damahańniami niezaležnaści, — ŭ kiraŭničych palityčnych kruhach rewolucyjnaj Rasiei pačynaje ŭsio jarčej wyjaŭlacca kirunak, katory maje žusim inšuju metu. Centralizm i maskoŭski imperjalizm — hetaje prakláccie staroj samadzieržaŭnaj Rasiei — nia sčeźii razam z upadkam carskaj ułaści: jany jašče krepka sidziać u hałowach wialikaj čaści rasiejskich palitykoŭ i rasiejskaho hramadzianstwa. Na hetym hrunci uzniaŭsia ŭžo raskoł u tymčasowym rasiejskim prawicielstwie: ministry-kadety, predstaŭniki liberalnaj, ale zaŭsiody nacyonalistyčnaj buržuazii, pawychodzili ŭ adstaŭku s pryčyny taho, što ŭ sprawie pryznańnia ŭžo ciapier, nie čekajučy ŭstanoŭčaho sejmu, aŭtonomii Ukrainy pierewažyli socyalisty, prystaŭšyje na toje, kab Ukraina sama pawodłuh swajej dumki ładziła swajo žyćcio.

Heta była pabieda idei federalizmu. Finlandzija i Ukraina budujuć swajo nowaje žyćcio swaimi rukami, nie dažydajučy, kab im daŭ aŭtonomiju budučyj ustanoŭčy sejm. Treba dumać, što pa hetaj darozi pojduć i druhije krai rasiejskaj dzieržawy, i u toj čas, jak zbiarecca ahulna-rasiejskaja konstytuanta (ustanoŭčy sejm), nowy ład u nierasiejskich krajoch Rasiei pawinien być užo zawiedzien.

Patreba takoj razwiazki nacyonalnaho pytańnia ŭ rasiejskaj dzieržawie budzie jasna dla kožnaho, kali prypomnim, što rasiejskaja buržuazija maje wialikuju siłu i pastarajecca wykarystać jaje ŭ poŭnaj miery dziela taho, kab pry budawańni «nowaj Rasiei» prawiaści swoj ideał dzieržaŭnaści maskoŭskaho narodu, — ideał, pawodłuh katoraho wialikarusy astalisia by poŭnymi haspadarami ŭ roznaplamionnaj Rasiei. Ab hetym pačynaje ŭžo zusim adkryta pisać rasiejskaja pressa.

«Nie laniwy ukrainiec,. nie apatyčny biełarus, a bojki i ruchawy wialikarus pawinien być budaŭničym rasiejskaj dzieržawy» — pisała hetymi dniami maskoŭskaja hazeta wiadomaho zdaŭna nacyonalistyčnaho kirunku «Moskowskija Wiedomosti». A čy nie ŭ ton jej haworać liberalnyje kadety, katoryje swoj centralizm i imperyalizm prykrywajuć tolki pieknymi sławami ab «supolnym budaŭnictwie» na ustanoŭčym sejmie, na katorym wialikarusy, samo saboj, buduć pierewažywać?..

Razwiazka pytańnia: jakaja budzie nowaja Rasieja, zaležyć pierš za ŭsio ad taho, čy da ustanoŭčaho sejmu narody jaje nierasiejskaj nacyonalnaści zdalejuć hetak dobra orhanizawacca, što centralizm i imperyalizm maskoŭskaj buržuazii nie zdaleje wyrwać u ich zdabytuju wolu.

I. Mieleška.

Uniwersał Ukrainskaj Centralnaj Rady.

„Da ukrainskaho narodu na Ukrainie i za miežami Ukrainy“.

Na kijeŭskim ahulna-ukrainskim wajennym zjeździ byŭ pračytan uniwersał Ukrainskaj Centralnaj Rady pad pakazanym wyšej zahałoŭkam. Uniwersał hety pierš za ŭsio wyskazywaje žadańnie ukrainskaho narodu ŭ hetkich słowach:

«Nichaj budzie Ukraina wolna, nie addzielajučysla ad usiej Rasiei, nie adrywajučysia ad dzieržawy rasiejskaj. Nichaj ukrainski narod na swajej ziamli maje prawo kirawać swaim žyćciom. Nichaj ład i ustrojstwo Ukrainie daść usienarodny ukrainski sejm, wybrany ahulnaj, roŭnaj, biezpasrednaj i tajnaj padačaj hałasoŭ. Usie zakony, pawodłuh katorych pawinien być zawiedzien hety ład tut u nas na Ukrainie, maje prawo wydać tolki ukrainski sejm. Tyje-ž zakony, jakije majuć wytwaryć orhanizaciju ŭsiaje rasiejskaj dzieržawy, pawinien wydawać usierasiejski parlament... My žadajemo, kab pasla konfiskacii pa ŭsiej Rasiei dwornych, kazionnych, carskich, manastyrskich i inšych ziamiel na ŭłasnaść narodaŭ i pasla pryniaćcia zakona ab hetym na ŭsierasiejskim ustanoŭčym sejmie prawo rasparadku našymi ukrainskimi ziemlami i karystańnia imi prynaležało by nam samym, našamu ukrainskamu sejmu».

Pawodłuh hetaho Ukrainskaja Centralnaja Rada i pasłała ŭ Pieciarburh da tymčasowaho ŭradu swaich pasłoŭ, katoryje padali tamaka takije žadańnia Rady:

„1. kab rasiejski ŭrad publična, asobnym aktam, zajawiŭ, što jon nie jdzie suproć nacyonalnaj woli Ukrainy, suproć prawa našaho narodu na aŭtonomiju.

„2. kab centralny rasiejski urad dziela ŭsich spraŭ, jakije datykajucca Ukrainy, mieŭ by pry sabie našaho kamisara dziela ukrainskich spraŭ.

„3. kab miejscowaja ŭłaść na Ukrainie była by addadziena ŭ ruki wybranaho ukraincami i zaćwierdženaho rasiejskim uradam kamisara.

„4. kab asobnaja čaść hrošy, jakije zbirajucca z našaho narodu ŭ centralnuju kaznu, była addadziena nam

predstaŭnikam hetaho narodu, na nacyonalna-kulturnyje patreby jaho“.

«Usie hetyje žadańnia, — čytajem dalej u uniwersali,—tymčasowaje prawicielstwo adkinuło.

«Ciapier, ukrainski narodzie, my prymušeny sami stwaryć swaju dolu. My nia možemo prystać na toje, kab naša baćkaŭščyna ŭpała i pahibła. Kali tymčasowy ŭrad nia choče ŭziacca za wialikuju rabotu razam z nami, dyk my pawinny sami ŭziacca za jaje!»

Paśla takoha stanoŭčaho wystupleńnia ukrainskaj centralnaj rady, padtrymanaho, jak wiadoma, wajennym zjezdam u Kijewi, paśla pierehaworaŭ rasiejskich ministroŭ s centralnaj radaj, rasiejski ŭrad ustupiŭ: jak my ŭžo pisali, hieneralny kamisar dla Ukrainy ŭžo naznačen, i hetym prawicielstwo pryznało aŭtonomiju Ukrainy.

Pieradhistatyčnyje znachody u Biełarusi.

Kapajučy akopy na Biarezinie znajšli wielmi mnoha pieradhistaryčnych pamiatnikoŭ, i ŭ kruhach specyalistoŭ jany majuć specyalnaje imia: «biarezinskije znachody». Značeńnie ich u tym, što jany wyjaśniajuć šmat takoha, čaho dahetul wyjaśnić nie ŭdawałosia. Pieršyje znachody na Biarezinie adnosiacca da pieršaho kamiennaho peryodu. Było znojdzieno wielmi mnoha roznych pryład, zroblenych s kamieńnia, dy astatkoŭ budoŭli na pálach. Hetak paćwierdžajecca dumka, što na bierahoch Biareziny niekali pasialilisia pierwabytnyje ludzi, zanimaŭšyjesia palaŭnictwam. Na hłybini 1 metra, na hranicy pieščanaho i bałocistaho hruntu, znajšli dreŭlanyje pàli da 15 centymetroŭ, katoryje byli ŭžyty dzieła budowy masta, jaki wioŭ u sialibu na palach. Na kusku kości znajšli wyrezany rysunak mamanta dziŭna artystyčnaj raboty i zrobleny wielmi padobna. Heta dawodzić, što začatki artyzmu ŭ čeławieka dachodziać piačernaho peryodu. Tam že adkryli siły dzieła łoŭli dzičyny: heta — jama, na dwa metry šyrokaja, 2 metry hlybokaja i ad 4 da 5 m. doŭhaja. Tudy, jak widać, zahaniali wialikaho i niebaspiečnaho źwiera, maryli jaho hoładam i asłabieŭšaho dabiwali, bo adkryta barocca z im tahočasny čeławiek nia mieŭ čym. Hetak bačym tut pieršyje začatki lohičnaj myśli. — Adnak, najbolš cikawaści wyzywaje znojdzieny pad płastom hleby čeławiečy škilet, pacharonieny tut pawodłuh abyčaju. U adnej ruce ŭ jaho kamienny klin, katory pakazwaje, što jon taki samy stary, jak i škilet Neandertala. Škilet posłan u pieradhistaryčnuju seminaryju ŭ Berlin. Škilet pakazwaje, što ŭžo 20.000 hadoŭ tamu nazad ludzi žyli pa ŭsiej Europie.

Raskopki na bierahoch Biareziny ŭ časi wajny peŭnie razwiažuć i inšyje cikawyje pytańnia.

U Wilni i wakolicach.

× **Biełaruskaja Narodnaja Straŭnia** pry św.-Jurskim pr. 22 ad času swajho adkryćcia, 6 lipnia, da 22 lipnia wydała 13.847 abiedoŭ, u tym liku 1266 abiedoŭ darmowych.

Płatnyje abiedy spierša wydawalisia pa 10 fen. porcija, ale paśla, jak i wa ŭsich wilenskich narodnych straŭniach, cena była pawialičena da 14 fen.

Dziennaja wydača 1000 abiedoŭ.

× **U Biełaruskim Klubie** ŭ subotu i niadzielu — čarodnyje wiečarynki.

× **Mityng pamiaci Hercela.** 19 lipnia ŭ pamiaščeńni Cyrku adbyŭsia wialiki mityng u pamiać 13-aj hadaŭščyny śmierci haławy syonistoŭ, d-ra Hercela. Cyrk byŭ pierapoŭnien publikaj. Mityng adkryŭ d-r Wiršubski, katory hawaryŭ ab značeńni pracy d-ra Hercela. Čarodny pramoŭca, Citron, padrobna adpisaŭ pałažeńnie žydoŭ u minuŭšyje hady, kali ješče išli sporki ab toje, čy treba pryznawać žydoŭ za asobnuju naciju. D-r Hercel, adnak, nie sumlewaŭsia ŭ hetym: jon padaŭ swoj hromki hołas za toje, kab „žydoŭski narod mieŭ swaju ziamlu“. Adwakat Rozenbaŭm adznačyŭ, što praroctwy Hercela spaŭniajucca: narody wajujuć ciapier u imia sprawiadliwaści, i ŭ imia sprawiadliwaści žydoŭskamu narodu pawinno być dadzieno prawo asiedłaści ŭ Palestynie. L. Słonimski nazwaŭ Hercela ŭ swajej pramowie «karalom biez karony».

Naahuł, mityng zrabiŭ dobraje ŭražeńnie, zusim zdawoliŭšy sabraŭšychsia na jaho (S. M.).

× **Nowyje straŭni.** Žydoŭskije kooperatywy za apošnije dni adkryli 13 nowych strawień.

× **Sajuz prykaščykoŭ.** 23 lipnia na ahulnym schodzi byŭ pračytan dakład ab čynnaści sajuza za minułyj hod. U mnohich prypadkach sajuzu ŭdałosia dabicca pawialičeńnia płaty dla swaich členoŭ. Ciapier sajuz akazwaje pomač 200 členam swaim.

× **Skoraja pomač** ad 16 da 22 lipnia dadziena ŭ 73 prypadkach. Karetka wyježdžała ŭ 43 prypadkach.

× **Pomač u raspuście.** Mirawy sud na apošnim zasiedańni u 6 prypadkach zasudziŭ u wastroh winawatych u pomačy ŭ raspuście.

× **Ukradzienyje lichtary.** Kryminalnaja palicija. Dominikanskaja 1, pakoj 89, adabrała ŭ adnaho čeławieka 4 artystyčnyje lichtary, jak widać, ukradzienyje.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za apošnije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
22—23	+ 20°	+ 12,5°
23—24	+ 20°	+ 10°
24—25	+ 15°	+ 10°

Z USIAHO KRAJU.

KREWO. Krewo, dzie ciapier išli wielmi upornyje bitwy, heta adno sa starych umacawanych miejsc, katoraje ŭ W. Kniaźstwie Litoŭskim służyło za fort proci napaści tataroŭ. Stary zamak u Krewie dahetul ličyŭsia hasudarstwienym mieńniem. Zamak staić nie ŭ samym miastečku, a na ŭschodnim kraju jaho. Ad poŭnačy naturalnuju zaščytu zamka stanowić rečka, prytok Biareziny, ad pałudnia — niewialikaje woziero, a na ŭschod i na zachod ciahniecca bałocistaja raŭnina. Zamak pabudowan s cehły; wyšynia ścien jaho — 20 stop, abšar — 140 krokaŭ na 100. Olhierd wybraŭ hety zamak na žyćcio, ale ŭ 1345 h. pierebraŭsia ŭ Wilniu i pakinuŭ zamak bratu swajmu, Kiejstutu. U 1381 hadu małady litoŭski kniaź Jahajła adstupiŭ litoŭski tron swajmu dzladźcy Kiejstutu, a sam pajechaŭ u Krewo. Pa źniej Kiejstut byŭ pasadžen u loch u Kreŭskim zamku, i tut na piatuju noč jaho zadušyli. Syn Kiejstuta, Witaŭt, byŭ tut niejki čas u wiaźnicy, ale jamu ŭdałosia ŭciačy adhetul da kryžakoŭ. U 1385 h. kniaziam kreŭskim staŭsia Wigund, brat Jahajły, a paśla jaho śmierci ŭ 1391 hadu. Krewo nazaŭsiody było pryłučeno da Litwy. U 1509 hadu miastečko i zamak u Krewie razhramili tatary.

SMARHOŃ. Hetaje miastečko, dzie ciapier hetak ščodra lijecca kroŭ, naležało ŭ XVI stalećci da Zienowičoŭ, a paśla, praz žanićbu, pierajšło da rodu Radziwiłłoŭ. Smarhoń zaŭsiody sławiłasia, jak miejsco, dzie wučyli miadźwiedzioŭ, i jaje nazywali žartujučy «miadźwiedžaj akademijej».

BIELSK. U tutejšym pawieci pajawiłosia wielmi mnoha sprytna padroblenych dwochmarkowak. Na ich nie chwataje tolki wodnaho (prazrystaho) znaku.

HRODNIA. Čyślenyje prośby ab pazwaleńnie adkryćcia piekarni nia buduć razhledacca, bo nadalej adkrywać nowych piekarniaŭ nia budzie pazwołeno.

HRODNIA. Na leświcy domu pry Sadowaj wul. № 5 znajšli pakinutaje dzicia, katoraje addadzieno u chryścijanskuju achronku. Ab matcy ničoha niewiadoma.

PALEMONIE. Wižejnskaho paw. Adna tutejšaja sielanka ad nieaściarožnaści z ahniom u piečy padpaliła swoj dom, apryč katoraho zhareli dwa chlawy i humno sa spažyŭnymi praduktami. Za swaju nieaściarožnaść kabieta nia tolki mieła mnoha škody, ale jaje jašče zasudzili na miesiac u wastroh.

SUWAŁKI. Z adnym tutejšym žycharom zdaryŭsia paciešny prypadak. Jon kupiŭ u susiedniaj wioscy niekolki kaček, prynios ich u machu ŭ chatu i wypuściŭ na padworak. Cennyje ptuški zamachali kryllami, uznialisia na pwietre i palacieli. Wyjawiłosia, što heta byli dzikije kački. Pradawiec znajšoŭ ich ješče nieapieryŭšymisia, uzhadaŭ u chaci i pradaŭ za wialikije hrošy.

LIBAWA. 175 dziaciej narodnych škoł wysłany na leto na wiosku. Jany pa adnym ci pa dwoje žywuć pa dwaroch, u pastaroŭ i ŭ chutaroch. Apryč taho 250 wučnioŭ narodnych škoł pajšli na raboty ŭ poli.

LIBAWA. Hetymi dniami siudy pryježdžaŭ ahledać miesto prezydent wolnaho ezierżaŭnaho miesta Hamburga, Šreder.

WINDAWA. 18 lipnia minuli dwa hady ad času zaniaćcia Windawy niemcami. Tolki wosmaja častka žycharoŭ mirnaho času astałasia ŭ horadzi pierad prychodam niemcoŭ. Adstupajučy rasiejcy paŭzrywali ŭ porcie ŭsio, što mahło być karysnym niemcam, dy hetak pryčynili miestu straty na 17 mil. rub.

Wypisy z biełaruskaj literatury.

Addzieł I.

Probki literaturnaj mowy XIII—XIX stalećcia.

(Hladzi «Homan» № 58 i 59).

Zjezd manarchoŭ i kniazioŭ u Łucku u Witoŭta.

I budučy korol Jahojło u Witołta u Wilnie i počniet' mowiti bratu swojemu kniaziu wielikomu Witołtu: Miły bratie! — ja čołowiek letni, nie wiem bych wže płod mieł; proto ražu tiebie, abyś sław do cesara i o to byś słał, štoby jesi moh korolem byti i ja tobie choču dopomočy u cesara i papieža. I kniaź wielikij Witołd rekł: I kak že bych ja moh k tomu pryjti, koli cesara nie znaju, ani on mienie; a odnakož choču tak wčyniti, by mi na to położyt' wielikij nakład; i cesara i inšych panow chrystijanskich choču w siebie mieti w Łucku. I korolu Jahojłu to sia podobało, i radił, aby tak wčynił, a potom korola Jahojła z wielikoju čestiju a darowawšy mnohocennymi dary otpustił do Polski, a sam k tomu sia nahotował, kak by cesara i tych panow chrestijanskich w sobie mieti i čym podniati.

I budučy na druhuju zimu posłał posłow swoich do cesara chrestijanskaho i do korola duńskaho i do kniažat pomorskich i do kniažat slezskich i niemieckich i do zlatia swojeho wiel. kn. moskowskaho i do kniazia wiel. Twierskoho i do wojewody wołoskoho, i do inšych panow chrestijanskich, žedajučy aby w nieho byli. Hdież cesar chrestijanski na tot čas budučy i korolem uhorskim i českim, Žyhmont, u Witołda był i korol polski Jahojło, brat Wotołtow, i korol dunski, i car pierekopski i wiel. kniaź Rezanskij i w. kn. Moskowskij, ziat' Witołtow, i kniaź wiel. Twierskij Borys Aleksandrowič, i mistr pruski i liflantski i kniaź Odojewski, i Pieremyšlski, i Nowosielskije i wojewoda wołoski i posły wielikije od Joana Paleołoga cara hrečeskaho, i kniaže mazowieckoje i inšych kniažat i panow chrystijanskich i rozmaitych hostiej mnoho.

I koli tyje hosti u wiel. kn. Witołta byli i w. kn. Witołt dostatok dawał im wieliki i wychožywało na nich obrokow na koždy dień miedu syčenaho siem sot bočok okrom muškatei, i win i małmaziej, i inšych pitiej rozmaitych; a jałowic siem sot, baranow, wieprow siem sot, žubrej po šestdziesiat, łosiej po sto, krom inšych rozmaitych zwieryn i inšych mnohich mias i domowych patreb. I dzieržał tych hostiej w. kn. Witołt w siebie siem niedieł. I widiečy to cesar po Witołtie, iž takuju im učtu wielikuju čynił i dostatok wielikij dawał i k tomu bohactwo jeho wielikoje i sam cesar rekł do Witołta: „Kniaže wieliki Witołtie! bačym po tobie, iž ty kniaže bohatoje i wielikoje, a k tomu nowy chrestijanin, i hoditsia, by tobie byt' panom korunowanym, i miežy nami koroli chrestijanskimi byt' bratom“. I kniaź wieliki, usłyšawšy to ot cesara. I kniaź wielikij usłyšawšy to ot cesara i zrozumieł nato wolu cesarskuju, i tohož času wespołok z bratom swoi korolom Jahojłom, prosił ot cara, aby na toje cesar stał, i korunu jemu pryzwolił miet', i do otca światoho papieža, štoby posłał, aby poswiatiwšy korunu Witołtu dał. I cesar k tomu pryzwolił, i toho-ž času otprawił posłow swoich do papieža, žadajučy ot otca swiatoho papieža aby korunu Witołtu podłuh obyčaja chrestijanskaho dał. I wieliki kniaź Witołt pry tom pośle cesarskom otprawił swojeho posła do Ryma, do otca Papieža z poselstwom swoim i tež z listy korolew chrestijanskich, pana Siemiena Diedihołdowiča i pana Šedibora, brata Kezgajłowiča.

A potom w. kn. Witołt cesarei i wsich tych hostiej, kotoryje na tym zjezdie byli, darowawšy znakomitymi i mnohocennymi dary i adpustił. Hdie-ž miežy inšymi dary w. kn. Witołt darował cesara rohom wielikim turjim, toho tura, što w. kn. Giedymin wbił na hore u Wilni, kotoruju tiepier zowut' turjeju horoju. I posle toho w. kn. Witołt žył try hody i sprosił do siebie

WIESTKI Z RASIEI.

PIECIARBURH. Sałdacki kamitet razbitaj XI armii pasłaŭ siudy praz telehraf biaz drotu hetkuju telehramu:

Wajennamu ministru.

Tymčasowamu uradu.

Centralnamu kamitetu rady rab. i sałd.

Spaŭnicielnamu kamitetu rady sielan.

Wiarchoŭnamu hłaŭnakamandujučamu:

Niamieckaje nastupleńnie, katoraje pačałosia na fronci XI armii, razwiwajecca u strašennuju katastrofu, kataraja može zhubić rewolucyjnuju Rasieju. Ab pryznawańni ŭłaści i dyscypliny nima ŭžo hutarki. Na namowy adkazwajuć hroźbami i nawat zabojstwami. Za frontam ciahnucca kołonny dezerteroŭ biez arużža, biaz soramu, s poŭnaj wieraj u biezkarnaść. My ličym kaniečnie patrebnym užyć krajnich sposaboŭ dziela ratunku rewolucii. Siahońnia hłaŭnakamandujučyj pałudzienna zachodnim frontam i načalnik XI armii u zhodzi z nami zahadali strelać u dezerteraŭ. Nichaj usia staronka paznaje praŭdu ab tym, što robicca, nichaj uzdryhniecca i stanoŭča kiniecca na tych, chto maładušna hubić rewoluciju".

PIECIARBURH. (P.T.A.). Kierenskij, wiarnuŭšysia s frontu, skazaŭ žurnalistam:

«Ciapier hłaŭnaja zadača—heta jednaść ułaści. Tymčasowy ŭrad maje na meci tolki zaščytu hasudarstwa ad anarchistoŭ i dabrabyt armii. Urad budzie apiracca na dawierji narodu i armii, kab wyratawać Rasieju i jaje jednaść krywioj i žalezam, kali dziela hetaho nia chopić češci i sumleńnia. U hety moment treba strymać adstupleńnie, pałažyć kaniec ekonomičnaj anarchii i ŭparadkawać finansy. Pałažeńnie na fronci — wielmi ciažkoje i wymahaje heroičnych krokaŭ. Urad enerhičnymi krokami pałožyć kaniec prastupnaj raboci i ŭdačam zdrajcoŭ».

ŠTOKHOLM. Pawodłuh prywatnych wiestak s Pieciarburha, Kierenskij wielmi razstrojen. Naztrajeńnie jaho zmieniajecca z wielmi pawyšenaho na zusim upaŭšaje. To jon nazywaje siabie rasiejskim Napoleonam, to kaže, što jon i Rasieja pahibli.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Na supolnym zasiedańni spaŭnicielnaho kamitetu rady rab. i sałd. i sielanskaj rady a 4 hadz. ranicaj pryniata hetkaja rezolucija:

„S pryčyny pałažeńnia na fronci i ŭ samaj Rasiei my pryznajom: 1) kraj i rewolucija — ŭ niebaspiečnaści; 2) tymčasowy ŭrad pryznajecca za prawicielstwo dziela ratunku rewolucii; 3) uradu dajucca nieahraničenyje paŭnamočča, kab wiarnuć orhanizaciju i dyscyplinu u armii, barocca s kontr-rewolucijej i anarchijej i prawiaści ŭ žyćcio prahramu prawicielstwa".

Rezolucija pryniata 252 hałasami. Bolšewiki, čysłom 47, admowilisia padać hołas.

BAZEL. «Corr. d. Sera» danosić, što ŭ Pieciarburzie, Minsku i Kronštaci abjaŭleno wajennaje pałažeńnie. Mnoha cywilnych asob i wajennych, prynimaŭšych učaście ŭ apošnim paŭstańni, areštowany i addadzieny pad wajenny sud.

Rada rab. i sałd. pad naciskam hramadzianstwa ŭpaŭnamočyła sudowyje ustanowy i ŭłaści wystupić proci staronnikoŭ Lenina.

U Nižnim Noŭharadzi uznialisia surjoznyje razruchi. Rada rab. i sałd. wyratawałasia ŭciokšy. Časć socyalistyčnaj rasiejskaj pressy damahajecca wydaleńnia z rady rab. i sałd. staronnikoŭ Lenina.

«Birž. Wied.» danosiać s frontu, što deputaty ad Preobražencoŭ i druhich pałkoŭ wyskazali žadańnie, kab Kierenskamu byli dadzieny nieahraničenyje prawy.

CURYCH. S Pieciarburha danosiać: Lenin i niekolki prychilnikoŭ jaho areštowany.

Socyał-rewolucyoniery admowilisia wybrać Kierenskaho ŭ partyjny kamitet.

PARYŽ. «Petit Parisien» danosić s Pieciarburha:

Ministry-socyalisty padali swaim tawaryšam ultimatum, trebujučy abjaŭleńnia respubliki, naležnych krokaŭ dziela baraćby s kontrrewolucijej i adstaŭki wiernych staromu ŭradu hienerałoŭ.

Šmat u jakich damoch pry obyskach znojdzieny kulemioty, s katorych strelali ŭ wojsko.

Pieciarburskije hazety danosiać, što Lenin swajej achwotaj addaŭsia ŭ ruki sudowaj ułaści.

Pawodłuh «Now. Wr.», u Pieciarburzi sobrano 60.000 roznarodnych wojsk.

Pryniataja finlandzkim sejmam rezolucija ab niezaležnaści Finlandzii posłana rasiejskamu ŭradu, ale nie dziela paćwierdžeńnia, a tolki dla jaho wiedamа.

Finlandzija hatowa pazyčyć Rasiei 200.000.000 u zamienu na 65.000.000 kilogr. žyta.

Wiadomaho hienerała Rennenkampfa, katory siedzić u Pietrapaŭłaskaj krepaści, winawaciać, miž inšym, i ŭ tym, što jon, byŭšy ŭ Uschodnich Prusach, rabawaŭ tamaka prywatnaje mieńnie.

U Helsingforsi — nowaja zabastoŭka palicii. Zabastoŭka naborščykoŭ trywaje dalej.

KOPENHAGA. S Pieciarburha danosiać, što apošnije zdareńnia, wyzwaŭšyje bunty całych pałkoŭ, padniali tut strašennaje abureńnie. Adnak, praryŭ frontu tłumačać nia hetulki winoj sałdatoŭ, jak niedachwatkaj amunicii. Asabliwa abureny na biazčynnaść zachodnich sajuźnikoŭ, katoryje ničoha nia robiać, kab adciahnuć niamieckije siły z Uschodu.

PARYŽ. Hazety danosiać s Pieciarburha:

Anarchisty i buntaŭščyki zanimajuć ješče rad pieciarburskich kwartałoŭ. Wiernyje uradu wojski paddzieržywajuć ład artyleryjskim i piachotnym ahniom. Uradam zachopleny składy arużža «čyrwonaj hwardzii». Orhan Lenina i bolšewikoŭ «Praŭda» začynien.

U časi apošniaj styčki miž kazakami i paŭstancami ŭ poŭhadziny zabity 40 kazakoŭ, ranieny 130.

S pryčyny taho, što šmat dzie sudy spynili swaju čynnaść, narod raspraŭlajecca z lichadziejami samasudam. Hetak, na adnej z akrain Pieciarburha hramada ludziej razarwała na kuski niejkaho maładoha čeławieka, katoraho winawacili, bytcym jon niešta ŭkraŭ s kišeni. Kuski cieła kinuli ŭ kanał.

ŠTOKHOLM. B. rasiejskaho hłaŭnakamandujučaho Aleksiejewa Brusiłoŭ wyzwaŭ na front. Jon wyjechaŭ tudy toj čas ekstrennym pojezdam.

Hienerała Hutora, b. načalnika razbitaj rasiejskaj armii, wyzwali ŭ Pieciarburh i addali pad sud.

PIECIARBURH. (Reŭter). Admirała Wierdierewskaho, načalnika Bałtyckaho fłota, areštawali za toje, što jon pawiedamiŭ radu matrosaŭ ab tajnaj telehramie uradu.

Rasiejskije banki i cywilnyje ŭłaści wyjechali z Brodaŭ.

Z usiaho świetu.

ŠTOKHOLM. Šwedzki ŭrad admowiŭsia addać pamiaščeńnie parlamentu dziela socyalistyčnaj konferencii.

BERLIN. Ahulny schod socyalistyčnaho wybarnaho sajuza zanimaŭsia sprawaj učaścia socyał-demokratoŭ u prawicielstwie. Roznyje pramoŭcy hawaryli, što, kali socyalistoŭ pryzawuć za ministroŭ ci stats-sekretaroŭ, dyk jany pawinny pryniać predłoženyje stanowiščy.

MADRYD (Hawas). Zabastoŭka ŭ kapalnianym okruzi Agijas trywaje dalej. Zabastoŭka metalistoŭ u Bilbao časciu zakončena.

AFINY. Nowy ŭrad u abšyrnaj prahramie tłumačyć adnosiny miž karalom i parlamentam. U hetaj prahramie haworycca: Karol nia može raspuskać parlamentu tolki zatym, što nie zhadžajecca z jaho pahladami. Nie wola karala, a wola narodu, wyjaŭlenaja parlamentam, zahadywaje ŭradu, jakuju treba wiaści palityku. Karol — heta tolki najwyšejšy ŭradnik, čynnaści katoraho namiečeny napiarod. Jon — haława respubliki.

Usielakaje tłumačeńnie spornych punktoŭ daje parlament, a nie karol.

LUGANO. Hrecki ŭrad zhodziŭsia addać Sałoniki pad tymčasowuju stalicu Serbii.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia:

24.VII. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Artyleryjskaja bitwa u Flandryi trywaje ŭ dzień i ŭ nočy ŭsio s tej že siłaj. Miž kanałam Labasse i Lens — ažyŭleny ahoń.

Front niamieckaho Naślednika: Pry Šmen de Dam francuzy iznoŭ atakawali pry Serni, ale byli adbity biez astatku. Na prawym bierazi Maasu našy družyny ŭwarwalisia ŭ les Kurjer i wiarnulisia adtul s čyślenymi pałonnymi.

korola Jahojła w łowy i budučy Jahojła z Witołtom, i rozniemožesia Witołt i umre, ot počatku świeta šostoje tysiačy diewiat'sotnaho pierwaho (?), a od Božoho naroženija tysiača čotyresta trydcatoho, miesiaca oktobra 23 dnia. A pan Sienko z panom Sediborom, z bratom pana Skiezgałowym, jechali z korunoju z Ryma od papieža; a mieškali w Rymie try hody dlatoho, iž wałka była we Włošech, i dlatoho nie smieli z korunoju jechati, a wiest' ich zašła we Lwowie o smierti w. kn. Witołta, što umier. I Lachowie, nie žyčučy koruny Litwie i korunu w ich tuju otniali, i rozsiekšy jeje na poły i pryłožyli ko korunie biskupa krakowskaho, kotoraja i tiepier pry zamku krakowskom u kostiele swiatoho Stanisława jest'.

Z wierša XVI stalećcia.

Polska kwitniet' łatinoju,
Litwa kwitniet' ruščyznoju:
Biez toj w Polščy nie prebudzieš,
Biez siej w Litwie błaźnom budieš.

* * *

Prywilej karalewy Aleny mohileuskim bajaram Illiničam. 1506 h.

Alena Božoju miłostiju Korolewaja Polskaja, Wielikaja Kniehinia Litowskaja, Ruskaja, Žomojtskaja i innych.

Bili nam čołom bojare mohilowskije, najmia Waśko i Sidor i położyli piered nami list niebosčyka Wielkoho Korola Kazimira i w listie stoit štož tyje bojare z dawna, za Witowta, z miestom i z wołostiju padačok i tiahlej nikotorych s nimi nie słužywali, tolki słužywali słužboju pancernoju, na dorohu, hdie potreba. I bili nam čołom abychmo dali na to naš list. Ino my dali im na to ses naš list, niechajby oni nam słužyli słužboju pancernoju, a pošlin i sierebščyzny i podačok nikotorych nie nadobie im płatiti z miestom i z wołostiu, podłuh listu niebosčyka korola, Jeho miłosti Korola Kazimira. Pisan u Horodnie.

STATUT

Wialikaho Kniazstwa Litouskaho 1529 h.

O oboronie ziemskoj.

Ustawujem s pryzwolenja rad našych supołnych i wsich poddanych, iž koždyj kniaź i pan i dworanin i wdowa takže i koždyj sirota, leta supolnyje majučy času potreby s nami i s potomkami našymi, abo pry hetmaniech našych powinien wojnu słažyti i wyprawiati na słužbu wojennaju, kolko by koli nadobie było podle ufały ziemskoje, jako na tot čas budiet potreba ukazywati, to jest z ludiej tak otčyznych jak i pochožych, z imienia tak otčyznoho kak i wysłužonoho tak kuplenoho, krom chtoby ot nas dzieržał w zastawie imienje naše. Tohdy tot z ludiej našych powinien budziet wyprawowati podle ufały, kotoraja na tot čas budziet' ustawlena, pachołka na dobrom koni, štoby koń stojał za čotyry kopy hrošej, a na niem był pancyr a pryłbica a kord i powieza a drewco s praporcem. A kotoryj bojaryn abo mieščanin nie majet' u swojem imienicy tak mnoho jako ustawa budziet, tot majet sam jechati i słužyti podle ważnosti mienja swojeho, a kotory pan nie majet ni odnoho čołowieka tot majet sam jechati jak mohučy, abo jak za nahłoju gwałtownoju potreboju listom našym Hospodarskim postawleno budziet, a na miestco namienowanym, času čerez listy našy zołożonym majetsia očewisto stawiti i datisia šychowati i popisatisia hetmanom našym na onyj dień, kotoryj budziet położen. A koliby kolko brati nie dielnoje, tohdy s nich hodniejšyj z imienia ich sumiesnaho, odin mieży nimi majet wojnu słažyti tym že obyčajem kak wyšše postawleno. A tuju ustawu našu poddanyje majut dierżaci do disieci let.

Uschodni teatr:

Uwieś uschodni front miž Bałtyckim i Čornym morem — pad znakam wostrych bitw i wialikich udač niamieckich i sajuznych z imi wojsk.

Front Leopolda Bawarskaho: U hrupie wojsk Ejchhorna rasiejcy atakawali pry Jakobštaci, ale našym niščučym ahniom byli adbity. Na pałudziennym uschodzi ad Dźwinska 6 rasiejskich dywizij piać razoŭ atakawali hustymi massami našy linii, katoryje nami ŭsie ŭdzierżany. Paśla upornych bitw štykami worahi z ahramadnymi stratami adstupili. Kala Krewa rasiejcy pierad abiedam šturmawali na fronci 5 kilom. šyrokim; jany adbity. Krewo iznoŭ u našych rukach. Na poŭdni ad Smarhoni rasiejcy atakawali 8-miu dywizijami; tolki astatki ich wiarnulisia nazad.

Hrupa wojsk hien. Bem-Ermoli:

Stratehičnaja waha našych operacij u uschodniaj Haličynie ŭsio bolej uzrastaje. Ad Sereta da lasistych Karpatoŭ, na fronci 250 kilom. šyrokim, my pasoŭwajemsia ŭpiarod. Našy pabiednyje korpusy pierajšli cieraz Seret na poŭdni ad Tarnopola. Strašennyje rasiejskije šturmy pry Trembowli adkinuty. My pierajšli za liniju Podhajcy, Halič i liniju Bystrycy Sołotwinskaj. Dabyča ješče nie paličena. Niekatoryje dywizii ŭziali pa 3000 pałonnych, mnoha ciažkich harmat da najwialikšych kalibroŭ, celyje pojezdy s praduktami i snaradami, aŭtomobili, baraki i wajennyje materjały. Usio heta pakazwaje na paśpiešnaść rasiejskaho adstuplennia.

Front erc hercoga Jozefa: Paŭnočnaje rasiejskaje kryło hetaho frontu tak sama pačynaje adstupać. Miž dalinami Trotusa i Putny — krapčejšy ahoń i ataki rasiejcoŭ i rumynoŭ. Ataki adbity. Siahońnia ranicaj tut uznalisia nowyje bitwy.

Front Makenzena: Uzdoŭž Putny i Seretu ahoń artyleryi dajšoŭ wialikaj siły. Šturmy rasiejskich i rumynskich wojsk złomleny pad našym ahniom.

22.VII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na froncі Flandryi ŭčora adbyw lisia wializarnyje artyleryjskije bitwy, trywaŭšyje da nočy. Silnyje nastupleńnia anhličan adbity.

Front niamieckaho Naślednika: Na Zimowaj hare, kala Kraonn, adbity silnyje francuskije ataki.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Hrupa wojsk Ejchhorna:

S pryčyny neŭdač i achwiar rasiejcy bolej nie šturmawali.

Hrupa wojsk Bem-Drmoli:

Naše nastupleńnie idzie dalej. Na wačach impieratara našy dywizii adbili silnyje rasiejskije šturmy miž Tarnopolem i Trembowlaj i zdabyli šturmam hory na uschodnim bierazi. Massowyje ataki rasiejcoŭ tut iznoŭ adbity. Tarnopol ŭziat. My padychodzim da Bučača. Stanisławoŭ i Nadworna ŭ našych rukach. Arjergard worahoŭ usiudy adkinut.

Front erc-hercoga Jozefa: Wojski na paŭnočnym kryle dałučylisia da ahulnaho nastupleńnia. Na poŭdni ad Tatarskaho prachodu worahi ješče dzieržacca. U pałudziennaj čašci Karpatoŭ worahi ŭwarwalisia na našy linii ŭ dalinie Susita. Ich udar byŭ zadzieržan na pramiežnaj pazycii na zachodzi.

Front Makenzena: Na nižnim Sereci žywy ahoń. Atak ješče nie było.

Kala wajny.

BERLIN. (W.T.B.). Impieratar wyjechaŭ wiečaram na uschodni front.

BERLIN. U uschodniaj Haličynie rasiejskaje adstupleńnie prynimaje ŭsio wialikšyje razmiery. Rasiejskije wojski nie zdaleli sabracca nawat na linii Sereta. Ważny žaleznadarožny wuzieł Halič — u našych rukach. Dabyča harmatami, kulemiotami i minamiotami, pancyrnymi aŭtomobiliami, snaradami i wajennymi materjałami ješče nie padrachowana. Apryč wajennaj dabyčy ŭ našy ruki papało bahataje žniwo i wialikije stady skaciny.

BERLIN. Ruch upiarod u uschodniaj Haličynie idzie poŭnym chodam. Dzie worahi prabawali zatrymacca, jany byli iznoŭ wykinuty mahutnymi ŭdarami. Za našaj armijej pa darohach ciahnucca wialikšyje abo mienšyje partyi pałonnych. Dabyča, raskinu a na ahramadnym abšary, nie ustanoŭlena ješče nawat bolej-mieniej. Zaniata kala 3.000 kw. kilom. Zdabyty Tarnopol haryć u mnohich miejscoch.

Na paŭnočna-zachodnim froncі, na pałudziennym zachodzi ad Dźwinska, udačy rasiejcoŭ čaściu zništoženy. Tut uziaty 3500 pałonnych i značnaje čysło kulemiotaŭ. Krywawyje straty rasiejcoŭ niezwyčajna wialikije.

LONDON. Llojd Džordž skazaŭ pramowu u adkaz na pramowu nowaho niamieckaho kanclera ŭ Rejchstagu. Miž inšym, jon skazaŭ:

„Pramowa niamieckaho kanclera pakazała, što kiraŭničyje kruhi ŭ Niamieččynie stajać ciapier za wajnu. Kancler siarajecca padbadryć swoj narod. Padwodnaja wajna, pawodłuh jaho słoŭ, prymusić Anhliju pałažyć kaniec baraćbie. Ale kancler pamylajecca: my možem zrabić mir z wolnaj Niamieččynaj, ale z Niamieččynaj, dzie panuje aŭtokracija, my nia možem zmirycca ni na jakich warunkach. Kali Niamieččyna wajewała s samadzieržawijem na Uschodzi, jana mieła asnowu dziela hetaho; ale paśla taho, što tamaka zdarylosia, jana nijakaj asnowy dziela wajny nie maje: Rasieja abiarnulasia ŭ wialikuju demokraciju".

ROTTERDAM. Llojd Džordž 4 žniŭnia skaže pramowu ab wajennych metach Anhli i sajuźnikoŭ.

LONDON (W.T.B.). U Nižniaj Pałaci Bonar Loŭ prasiŭ 14 miljardoŭ marak wajennaho kredytu. Nižniaja Pałata kredyt zaćwiardziła.

Dzienny rauchod Anhlii na wajnu dachodzić 177 miljonaŭ marak.

Lord Sesil skazaŭ, što prawiciełstwo abiazywajecca adbudawać Serbiju i wiarnuć jej straty. Hłaŭny worah — heta nie Aŭstryja, a Niamieččyna. Druhoje žadańnie Anhlii — heta mina asnowie niezaležnaści narodaŭ. Treciaja — zništažeńnie pruskaho militaryzmu, najwialikšaj niebaspieki dla budučaho mira. Kali-b u Niamieččynie byŭ demokratyčny ŭrad, dyk niebaspiečnaść ad jaje u budučynie była-by mienšaja.

PARYŽ. Pad maršałkoŭstwam prezydenta Puankare sabrałasia rada ministroŭ, kab razhladzieć pałažeńnie ŭ Rasiei.

Admirał Jeliku, hien. Robertson, h. Kadorna i adm. Taon de Rewel buduć razhladać na paryžskaj konferencii wajennyje pałažeńnie Rasiei.

BANKOK. (Siam). Reŭter danosić: Siam zajawiŭ, što miž im i Niamieččynaj i Aŭstro-Wenhryjej panuje stan wajny.

BERLIN. (W.T.B.) U Siarodziemnym mory iznoŭ zatopleny 9 parachodaŭ i 7 parušnikoŭ jomkaściu razam 35,000 tonn; u paŭnočnym pojasie błokady — 8 parachodaŭ i 4 parušniki.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak u anhlickich wodach: 26.000 tonn.

DUBLIN. De Walera, now wybrany kandydat ŭ parlament ad sinn-fejneroŭ, skazaŭ: «irlandcy nikoli nia pojduć bicca pad akrywaŭlenym štandaram Anhlii. Sinn-fejnery nie majuć asabliwaj lubowi da Niamieččyny, abo inšaj starany, ale, kali jakaja budž čužaja nacyja padaść irlandcam ruku, dyk i jana može ličyć na paddzieržku».

Ab usim pa trochu.

Bez jazyka.

Pachadžaje sabie u Belgii spraŭny žaŭnier praz zaniatuju wiosku čy zirk — na adnym padworku kuryca koškajecca bojka. Hdzie kury, tam musiać i jajkie, a mieŭ jon nawat apetyt na hety dar boski, dy, ubačyŭšy haspadara, rady da jaho ŭdacca pa heta samaje. Ale čeławiek tej pa niamiecku nie razumieje! Zastajecca hawaryć na mihi. Skorčyŭsia jon uwadwoje, dy šykoŭnie łoŭka zamachaŭ rukami, jak kryllami, zasakataŭ dość zrazumieła i pakazaŭ na astatku biez karotkaho namysłu na tuju čašć cieła, skul, jak da hetul nam wiedama kury, bahata nas jajkami abdarajuć.

Haspadar schamianuŭsia adrazu, bo ničoha datyččas nia moh paznać, uziaŭ taho za ruku i pawioŭ praz dwor da adzinokaj chatki ła kučy hnoju, hdzie iduć na patrebu. Jajok jon tam užo peŭnie nie našoŭ.

(«Hartig Kriegshumor»).

Drukawana ŭ drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej